

ОБЩИНИ И МЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ: ИДЕАЛНИ
ПАРТНЬОРИ
ГЛАВА 7ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ СПОРАЗУМИЕТО НА
КМЕТОВЕТЕ (COVENANT OF
MAYORS) И ПЛАНОВЕТЕ ЗА
ДЕЙСТВИЕ ЗА УСТОЙЧИВА
ЕНЕРГИЯ И КЛИМАТ (ПДУЕК)

Споразумението на кметовете е мрежа от хиляди общини, които доброволно са се ангажирали да изпълняват целите на ЕС в областта на климата и енергията. За да превърнат своя политически ангажимент в практически мерки и проекти, подписалият Споразумението се приканват да представят ПДУЕК, очертаващ ключовите действия, които планират да предприемат.

Всички местни власти, които са подписали Споразумението на кметовете, се ангажират с три цели.

- ускоряване на декарбонизацията на техните територии,
- засилване на капацитета им за адаптиране към неизбежните въздействия от изменението на климата,
- осигуряване на своите граждани на достъп до сигурна, устойчива и достъпна енергия.

За да видите дали вашата община се е присъединила към Споразумението на кметовете, вижте картата на <https://www.covenantofmayors.eu/about/covenant-community/signatories.html>

Общностните енергийни проекти могат да се възприемат от местните власти като твърде сложни или твърде различни от обичайните им дейности. Ето някои аргументи, които могат да преодолеят първоначалното нежелание на общините, когато започнете работа с тях:

1. Доверието в кооперативите и други проекти, ориентирани към общността, често се изгражда бързо и двете страни могат да станат дългосрочни партньори, като взаимно развиват своя капацитет. Тъй като и кооперативът, и местната власт са по-скоро ориентирани към мисия, отколкото към печалби, те споделят едни и същи дългосрочни цели. В Белгия например няколко града са придобили опит и са се възползвали от подкрепата на енергийния кооператив *Ecorower* за разработване и активиране на своя План за действие за устойчива енергия и климат.

Covenant of Mayors
for Climate & Energy
EUROPE

2. Принципите на енергийната общност носят много местни ползи отвъд приноса към целите, свързани с климата. Проекти, планирани и изпълнени от енергийни общности със силни демократични структури на управление, не само намаляват емисиите на CO₂, но също така допринасят за други стратегически цели на местната политика. Проекти, които се ръководят от местни кооперативи или фондации с нестопанска цел, помагат на местните и регионалните власти чрез:

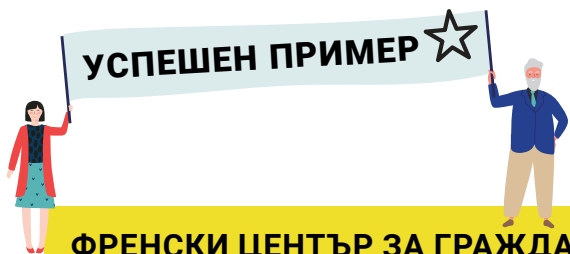
- Подобряване на енергийната ефективност и намаляване на енергийната бедност чрез по-ниски тарифи или специални схеми за активно включване и подкрепа на уязвимите потребители (вижте глава 15 за енергийната ефективност и борбата с енергийната бедност).
- Осигуряване на възможност за по-активна форма на местно гражданско участие, тъй като тези инициативи правят жителите по-ангажирани и загрижени за своя квартал, като насърчават хората да участват в други устойчиви дейности като градско земеделие, инициативи за рециклиране, създаване на кафе-работилници (Repair safe), споделен транспорт и т.н.
- Увеличаване на местното икономи-

ческо развитие, тъй като проектите, притежавани от членове на местната общност, могат да допринесат за създаването на 8 пъти по-голяма добавена стойност в региона.

Има различни начини, чрез които местното правителство може или да подкрепи, или направо да се включи в развитието на общностната енергия.

Една важна първа стъпка е да се гарантира, че местните власти са политически ангажирани с енергийното развитие на общността, с дългосрочни планове и пътни карти. Това може да включва ангажименти за по-пряко включване на гражданите в изготвянето на политики в областта на климата и енергетиката (чрез организиране на дебати и диалози, стартиране на бюджетни схеми за участие и др.)

Местните и регионалните власти могат също така да приемат конкретни дългосрочни цели, свързани с производството на енергия, например определена цел за количествено определяне на възобновяемия производствен капацитет, собственост на общността, в мегавати или като процент, в рамките на определен период от време. Пример за това са вече споменатите Планове за устойчива енергия и климат. Политическите ангажименти също могат да бъдат отвъд енергетиката – например общинският съвет на Единбург поема ангажимента да подкрепя кооперативите като цяло.

ФРЕНСКИ ЦЕНТЪР ЗА ГРАЖДАНСКА ЕНЕРГИЯ ОКСИТАНИЯ | ФРАНЦИЯ

През 2014 г. френският регион Окситания започва да предлага финансова и логистична подкрепа за граждански енергийни проекти и става дом на първите два 100% притежавани от граждани фотоволтаични парка в страната („1,2,3 Soleil“ и „Le Watt citoyen“). Местната власт се ангажира това да е първият енергийно позитивен регион в Европа до 2050 г.

За да постигнат тази амбициозна цел, те редовно отправят покани към граждански енергийни проекти в сътрудничество с Френската агенция за околна среда и управление на енергията (ADEME) за финансова подкрепа за създава-

Кооперативът „Инициатива за алтернативна енергия“ събира 364 граждани, отдадени на каузата на направят света по-добро място. Те инсталират слънчеви панели на обществени сгради в техния град. Проектът се възползва от помощта на Центъра в Окситания, както и от регионална финансова подкрепа. © ECLR

нето на местни енергийни кооперативи и граждански енергийни компании.

През 2014 г. заедно с ADEME те създават и мрежата ECLR (Energies Citoyennes Locales et Renouvelables), за да подкрепят споделянето на знания и да създадат пространство за дискусии между гражданите в Окситания. Днес тя обединява повече от петдесет ръководители на проекти – граждани, професионалисти и общности – ангажирани с развитието на възобновяема енергия, произведена от гражданите и общността, и действа като основен информационен пункт по темата за общностната енергия в района.

Благодарение на регионалната подкрепа проектите процъфтяват! От 2014 г. насам са отличени 46, като много от тях вече произвеждат възобновяема енергия с участието на около 3000 граждани от региона и 40 общности. От началото на кампанията са генерирани общо 800 000 евро, които са разпределени заедно с регионална помощ от 2,6 милиона евро местни инвестиции.

КАКВО МОЖЕ ДА НАПРАВИ ВАШАТА ОБЩИНА?

1) БЛАГОПРИЯТНИ РЕГУЛАЦИИ ЗА ЕНЕРГИЯТА, ПРОИЗВЕДЕНА ОТ ГРАЖДАНИ И ОБЩНОСТИ

Местните и регионалните власти могат да приемат специфични разпоредби за използване на земята или сградите, които благоприятстват развитието на енергийни източници, притежавани от граждани или общности. Това може да е от ключово значение за завършването на вашия проект.

- Барселона е първият град, който приема „наредба за слънчева топлинна енергия“, която задължава новите и реновираните сгради да задоволяват 60% от нуждите си за топла вода чрез слънчева енергия.
- В Дания, където повечето отоплителни системи са обществена или общинска собственост, местните власти могат да наредят съществуващите и новите сгради да се свързват към топлофикационната мрежа.

Регулациите и субсидиите, подкрепящи общностната енергия, са силно зависими от адекватна правна рамка на национално ниво. Съгласно новото законодателство на ЕС, държавите членки трябва да гарантират развитието на тази рамка след задълбочена оценка на възможностите и пречките, свързани с общностната енергия в тяхната страна.

ОБЩИНИ И МЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ: ИДЕАЛНИ ПАРТНЬОРИ

ГЛАВА 7

2) ПОВИШАВАНЕ НА ИНФОРМИРАНОСТТА

Енергийната грамотност е друга важна концепция, която трябва да се има предвид: колкото повече хора са ангажирани в дейности, свързани с енергията, толкова повече граждани разбират енергийната система в цялост. Местните власти могат да окажат ключова подкрепа за развитие на енергийната грамотност. Споделянето на вашия технически опит не само със съгражданите, но и с управлението на града ще бъде от решаващо значение за ангажирането на всички.

3) КУПУВАНЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ ОТ ОБЩНОСТНИ ПРОЕКТИ

За да отговорят на енергийното търсене на всички обществени сгради, които управляват, местните власти могат да предпочетат доставка на зелена енергия, но също и такава, произведена от общността. Много градове в региона на Фландрия в Белгия разработват преференциални критерии в своите обществени търгове за енергийни доставки, собственост на гражданите. Такъв е случаят с град Екло, който възлага изграждането на топлофикационна мрежа с минимум 30% гражданска собственост.

Подписването на директни споразумения за покупка на енергия (PPA) с енергийните общности е друг вариант за обществени сгради с високо потребление на енергия, който си струва да

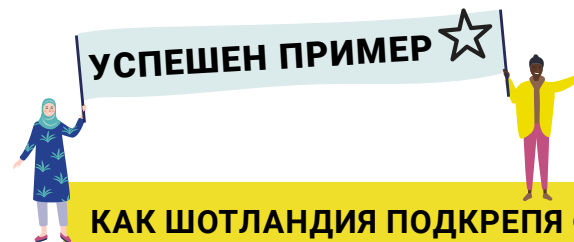
се обмисли. Тези дългосрочни договори осигуряват инвеститорска сигурност на общностите, позволявайки им да се възползват от стабилен поток от приходи (на базата на фиксирана цена на електроенергията за дългосрочен период) при липса на специални схеми за подпомагане.

4) ФИНАНСИРАНЕ И ГАРАНТИРАНЕ НА ПРОЕКТИ

Една обща пречка, пред която са изправени общностните енергийни проекти, е достъпът до кредити. Местните и регионалните власти могат да бъдат решаващи при предоставянето на гаранции пред финансовите институции. Участието им в енергийните общности може също така да успокои колебливите инвеститори, като придаде допълнителна достоверност и легитимност на проектите. Те също могат да предоставят първоначално финансиране например чрез револвиращ фонд за проекти на общността.

В допълнение, те могат да отделят конкретни бюджетни линии за подкрепа на групи от общността на всяка стъпка от процеса – от първоначалните етапи на осъществимост и планиране до действителните инвестиции в инфраструктурата. Такъв е например случаят с успешната схема CARES в Шотландия.

УСПЕШЕН ПРИМЕР

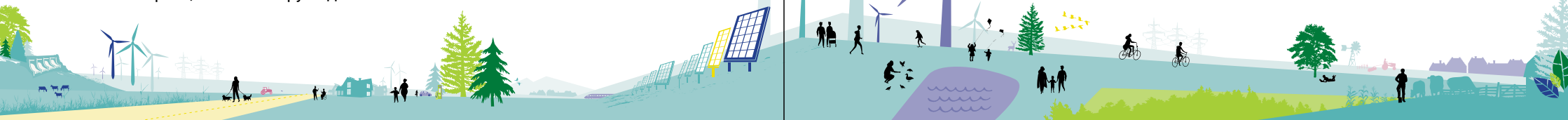
КАК ШОТЛАНДИЯ ПОДКРЕПЯ ФОНДОВЕТЕ ЗА ОБЩНОСТНА ЕНЕРГИЯ CARES | ШОТЛАНДИЯ

Схемата CARES, финансирана от шотландското правителство и администрирана от *Local Energy Scotland*, дава безвъзмездни средства на енергийните общности за финансиране на различни дейности за разработване на проекти, включително предпроектно проучване, процедури за издаване на разрешителни, дейности за ангажиране на общността, дори капиталови разходи за проекти за възобновяема енергия.

Следвайки мотото „осъществимо, допустимо, печелившо“, тази схема помага на общностите през първите, често бавни и скъпи стъпки за създаване на собствен проект за възобновяема енергия. Ако проектът се реализира, тези грантове се превръщат в заеми, които постепенно се изплащат от общността.

Основно училище Рато, Шотландия.

ОБЩИНИ И МЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ: ИДЕАЛНИ ПАРТНЬОРИ

ГЛАВА 7

5) СПОДЕЛЯНЕ НА ОБЩИНСКИ ПЕРСОНАЛ И РЕСУРС

Като крупни собственици на обществени сгради, земя и инфраструктура, местните власти могат също така да предоставят специално пространство за обществени проекти, като например предлагат покривите на сградите, които притежават. Такъв е случаят със слънчевия кооператив в Единбург. Съветниците, заседаващи в борда на *Beptom*, помагат за управлението на различни комитети и процеси.

Друга възможност са човешките ресурси, тъй като енергийните кооперативи често включват предимно хора без опит и доброволци, които заедно осъществяват проектите си. В Обединеното кралство градският съвет на Плимут подкрепя създаването на Енергийната общност (РЕС) в Плимут, като разпределя персонал за разработване на бизнес план и подкрепа за набирането на 100 членове учредители.

За проекти за общностно отопление общините могат също така да осигурят достъп до органични битови отпадъци или други видове биогорива.

6) РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОДПОМАГАЩИ ПЛАТФОРМИ И ИНСТРУМЕНТИ

Местните и регионалните власти могат да окажат решаваща подкрепа на енергийните проекти на общността чрез разработване на специални подпомагачи инструменти и програми. В Ирландия например енергийната агенция на Дъблин координира подкрепата на над 80 енергийни общности, като назначава „координиращ ментор“ във всяка местна власт в региона на Дъблин, който да ги води през процес от три стъпки, наречен „Научи – планирай – направи“.

Картографирането на потенциалните места е още един сравнително лесен начин да помогнете на гражданите и кооперативите да започнат, като предоставяте преглед на местните ресурси по отношение на възобновяемата енергия. В Лисабон например общината разработва соларен кадастър. Други градове пък разработват топлинни атласи, за да направят същото с отпадъчната топлина или геотермалната енергия.

7) УЛЕСНЯВАНЕ НА ДИАЛОГА МЕЖДУ МЕСТНИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Малките енергийни общности може да имат полезни контакти и ресурси, но местните власти имат по-голям обхват. Местните власти могат да бъдат много полезни, за да ви свържат със съответните икономически или други обществени, екологични или енергийни участници в района.

Енергийните агенции също могат да бъдат взети предвид, тъй като те в много случаи работят в тясно сътрудничество с градовете и могат да подкрепят създаването на общностни енергийни схеми независимо дали чрез намиране на членове, финансиращи организации, доставчици на гориво (като биоенергийни култури в случая на кооперативи за топлинна енергия) и най-важното, да изградят добри отношения с електро-разпределителното дружество. В Гренобъл, Франция, например властите помагат на местната енергийна общност да подпише споразумение за сътрудничество с оператора на разпределителната система *Enedis*.

8) ДА СТАНЕТЕ ПРЯК ЧЛЕН НА ЕНЕРГИЙНА ОБЩНОСТ

Законодателството на ЕС сега насърчава местните власти да станат действителни членове и акционери на енергийни общности заедно с техните граждани и местни малки и средни предприятия (МСП), без да поемат пълен контрол. Те могат да направят това в областта на производството на енергия, но възможните дейности обхващат всички енергийни услуги – от мобилност, енергийна ефективност, агрегиране, балансиране и т.н. За повече информация относно критериите и спецификите, свързани с правната дефиниция на енергийните общности, вижте полето за дефиниции на страница 30.

